

2021 m. birželio 7 d. buvo uždaryta šifruota komunikacinė platforma „Anom“, kuria naudojosi organizuotos nusikalstamos grupės ir jų tinklai visame pasaulyje planuodami, koordinuodami ir vykdydami nusikaltimus Europoje ir už jos ribų. Tarp tokių nusikaltimų – užsakomieji nužudymai ir pasikėsinimai nužudyti, sunkūs sveikatos sutrikdymai, neteisėta prekyba ginklais ir kontrabanda, ypatingai didelių narkotikų kiekių kontrabanda ir jų platinimas, pinigų plovimas ir kiti sunkūs nusikaltimai.

Operaciją „Trojan Shield / Greenlight“ organizavo ir vykdė Jungtinių Amerikos Valstijų Federalinis tyrimų biuras, JAV Narkotikų kontrolės agentūra, Nyderlandų ir Švedijos nacionalinė policija, Lietuvos kriminalinės policijos biuras bei Lietuvos prokuratūra bendradarbiaujant su dar 16 šalių, Europolo bei Eurojusto pareigūnais.

Šifruota komunikacinė platforma „Anom“ naudojosi daugiau nei 12 000 vartotojų iš daugiau nei 100 šalių. Daugiau nei 300 nusikalstamų tinklų (organizuotų grupių), bendravusių tarpusavyje 60 skirtingų kalbų, organizuodami ir vykdydami nusikalstamas veikas šioje platformoje apsikeitė, turimais duomenimis, 27 milijonais pranešimų.

Ši teisėsaugos operacija, prasidėjusi 2019 m. spalio mėn., yra viena iš sudėtingiausių iki šiol atliktų teisėsaugos operacijų kovojant su šifruotomis komunikacinėmis platformomis, naudojamomis išskirtinai nusikalstamoms veikoms organizuoti ir vykdyti.

Pasak Europolo vykdančiosios direktorės Catherine De Bolle: „Ši operacija yra išskirtinė JAV, Švedijos, Nyderlandų, Australijos, Naujosios Zelandijos ir kitų Europos šalių teisėsaugos institucijų operatyvinės darbo grupės sėkmė. Europolas koordinavo tarptautines teisėsaugos institucijas, papildė jų turimą informaciją vykdomuose tyrimuose kovojant su organizuotu nusikalstamumu ir nelegalios narkotikų prekybos bei kontrabandos organizacijomis, kad ir kur jos bebūtų, kad ir kokią komunikacijos būdą jos bepasirinktų. Man labai malonu, kad Europolas remia šią operaciją ir stiprina teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą, taip pabrėžiant tarptautinį šios operacijos ir viso tyrimo aspektą.“

Pirminiame operacijos „Trojan Shield / Greenlight“ etape pareigūnai rinko informaciją kriminalinės žvalgybos būdais. Vėliau gautus duomenis analizavo Europolas ir operacijoje dalyvaujančios šalys. Minėtos informacijos pagrindu buvo suplanuoti ir atlikti bendri tyrimo veiksmai visame pasaulyje. Europolo būstinėje Hagoje taip pat buvo įkurta speciali darbo grupė (OTF), kuri, kaip tarptautinis kriminalinės žvalgybos centras, analizavo šioje operacijoje dalyvaujančių 16 šalių teisėsaugos institucijų turimą bei gaunamą informaciją planuodama ir koordinuodama bendrus įvairių šalių teisėsaugos institucijų veiksmus.

Vieningos, didelio masto, jungtinės teisėsaugos institucijų operacijos „Trojan Shield / Greenlight“ metu buvo atliktos apie 700 kratų, apie 800 sulaikytų įtariamųjų.

Išskirtinės tarptautinės operacijos metu Lietuvos kriminalinės policijos biuro pareigūnai kartu su Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros bei Vilniaus apygardos prokuratūros prokurais, atliko 11 tarptautinių sulaikymo operacijų. Jų metu įvairiose šalyse buvo sulaikyta virš 30 asmenų, siejamų su Lietuvos ir tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu.

Lietuvos pareigūnų inicijuotų operacijų ir sulaikymų metu buvo rasta apie 1332 kg įvairių rūšių kvaišalų: hašišo – 574 kg, kanapių – 641 kg, kokaino – 77 kg, amfetamino tipo stimuliuojančių medžiagų – 40 kg. Jų vertė neteisėtoje didmeninėje narkotikų rinkoje siekia daugiau nei 8 800 000 eurų.

Visų šioje tarptautinėje operacijoje dalyvavusių teisėsaugos institucijų ir pareigūnų dėka buvo užkirstas kelias daugiau nei šimtui labai sunkių nusikaltimų, kėlusių pavojų žmonių gyvybei ir sveikatai, iš neteisėtos apyvartos išimta virš 8 tonų kokaino, 22 tonų hašišo/kanapių, 2 tonų amfetamino tipo stimuliuojančių medžiagų, 6 tonų narkotinių ar psichotropinių medžiagų prekursorių, 250 šaunamųjų ginklų, ir daugiau nei 39 mln. Eurų įvairiomis pasaulio valiutomis.

Operacija „Trojan shield / Greenlight“ ir jos metu surinkti duomenys padės Europolui ir įvairių šalių teisėsaugos institucijoms pasauliniu mastu kovoti su organizuotu nusikalstamumu, leis identifikuoti ir baudžiamąja tvarka persekioti aukšto pavojingumo asmenis ir jų grupes.

Šifruotos komunikacinės platformos ir ryšių priemonės ženkliai palengvina nusikalstamų veikų organizavimą ir vykdymą bei sudaro sąlygas išvengti teisėsaugos institucijų kontrolės, todėl organizuotoms nusikalstamoms grupėms ir jų tinklams yra gyvybiškai svarbios. Tačiau šifruotų platformų rinka teisėsaugos institucijų pastangų dėka yra nestabili. 2020 m. liepos mėn. teisėsaugos institucijų operatyvinės darbo grupės (Op. „Emma“) pastangomis buvo išardyta mobilaus ryšio šifruota „EncroChat“ komunikacinė platforma, o 2021 m. kovo mėn. tarptautinė teisėsaugos institucijų operatyvinė darbo grupė (Op. „Limit“) užblokavo galimybes organizuotoms nusikalstamoms grupėms ir jų tinklams naudotis šifruota komunikacine platforma „Sky ECC“. Po „Sky ECC“ operacijos daugelis organizuoto nusikalstamumo tinklų (grupių) greitai perėjo ir pradėjo naudotis naujomis šifruoto ryšio komunikacinėmis platformomis, siekiant išvengti teisėsaugos aptikimo ir galimos (teisėtos) kontrolės.

Abiejų operacijų metu buvo surinkta labai svarbi ir teisėsaugos institucijų atliekamiems tyrimams reikšminga informacija (duomenys) apie nusikaltėlių tarpusavio komunikaciją ir jos turinį – šimtai milijonų pranešimų suteikė teisėsaugos institucijoms neįkainuojamų įžvalgų kovoje su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu.

